

UITGEPERST

natuur in Friesland in de krant, van juni tot en met augustus op alfabetische volgorde

Dagpauwoog De zomer van 1995 is de zomer van de dagpauwoog. Het massale voorkomen van de dagpauwoog is opvallend, maar niet onverklaarbaar. Vlinders staan er om bekend dat de aantallen waarin ze voorkomen van jaar tot jaar heel sterk kunnen schommelen. Van de honderden eitjes die een vlinder legt brengen in gewone jaren niet meer dan drie of vier het tot vlinder. De rest wordt als ei, of later als rups of als pop, het slachtoffer van schimmels, parasieten of vogels. De omstandigheden dit jaar zijn uitzonderlijk gunstig geweest voor de dagpauwoog. Er waren dit jaar niet extra veel overwintersaars, maar de rupsen die in mei en juni uit hun eitjes gekomen zijn, hebben het uitzonderlijk getroffen. Juni was een warme, vochtige en dus groeizame maand. De brandnetels, waar de rupsen op leven, groeiden goed en waren erg eiwitrijk. De rupsen zijn erg snel gegroeid, waardoor de kans om opgegeten te worden veel kleiner was. Het aantal parasieten kon geen gelijke tred houden met het aantal rupsen, zodat vele rupsen het tot vlinder hebben gebracht.

Iepziekte Enkele honderden iepen in de gemeenten Gaasterlân-Sleat en Noordoostpolder moeten worden omgezaagd. Ze zijn besmet met de iepziekte. Door het droge weer van de afgelopen maanden heeft de ziekte zich snel kunnen verspreiden over kwetsbare bomen. De iepziekte wordt veroorzaakt door de iepespintkever, die zijn eieren legt onder de bast van de boom. De kever draagt een schimmelspoor met zich mee dat de bast aantast.

Gaasterland Op 12 september spreekt de Eerste Kamer zich uit over het Structuurschema Groene Ruimte. Dan wordt duidelijk of Gaasterland echt 550 hectare landbouwgrond moet afstaan aan de natuur.

Al in de tijd van minister Piet Bukman en staatssecretaris Gabor is op het Departement van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het Natuurbeleidsplan "Structuurschema Groene Ruimte" in elkaar gezet. Uitgangspunt is een lang, ononderbroken lint van natuur dat zich van zuid tot noord door Nederland slingert. Het is de roemruchte Ecologische Hoofdstructuur waar het nu in Gaasterland om draait. Boeren verzetten zich heftig tegen deze plannen. Ze zijn bang dat goede landbouwgrond veranderd zal worden in moeras. Ook zullen er zo'n zestig banen verdwijnen en zullen boeren moeten verhuizen. En dat is pijnlijk. Alles richt zich nu op de beslissing van de Eerste Kamer. Als die Gaasterland tegemoet komt staat de Ecologische Hoofdstructuur op losse schroeven. Daar zal Den Haag niet veel voor voelen. Als de minister vasthoudt aan de afspraak dat de provincie zelf een kwalitatief goede invulling moet geven aan de afgesproken 550 hectare zal daar toch een oplossing voor gevonden moeten worden. Gebeurt dat niet dan zal het oorspronkelijke aantal van 1000 hectare natuurgebied aangewezen worden en zijn de boeren nog veel verder van huis.

Gaasterland vanaf de Liemerige Wei

foto L.C.

Grote vuurvlinder Staatsbosbeheer heeft vorig jaar in de moerasgebieden langs de Linde vijf tot tien grote vuurvlinders waargenomen. Dat is meer dan het jaar daarvoor toen de vlinder daar voor het eerst werd aangetroffen. Het opdruiken van de zeldzaamste vlinder van Nederland in de Weerribben en de Rottige Meenthe is vooral te danken aan het consequente hooilandbeheer, zo staat in het jaarverslag van Staatsbosbeheer.

Natuurbermen Rijkswaterstaat heeft goede ervaringen opgedaan met de eerste natuurvriendelijke bermen langs autosnelwegen in Friesland. Momenteel legt de dienstkring Noord de laatste hand aan een ecologische berm langs de A7 ter hoogte van Beetsterzwaag. Over een lengte van 3,5 kilometer is grond afgegraven en omgeploegd. Dit najaar wordt de berm ingezaaid met een kruidenrijk zadenmengsel. Twee jaar geleden veranderde Rijkswaterstaat de monotone berm bij Uitwellingerga in kruidenrijk grasland. In de drassige bodem gedijt het riet. Voor insecten en vogels een aantrekkelijke leefomgeving. Rijkswaterstaat is gaan beseffen dat de berm niet alleen als steun dient voor de weg, maar ook betekenis heeft voor de flora en fauna. Door het toevoegen van zand ontstaat een schralere grond die voor veel plantensoorten aantrekkelijker is. De verscheidenheid wordt daardoor groter. Het gras wordt maar één keer per jaar gemaaid na 15 juni wanneer de jonge vogels uitgevlogen zijn. Minder maaien levert Rijkswaterstaat tevens een aanzienlijke kostenbesparing op.

Oeverzwaluw In een steile wand in het Ballastplaatbos in het Lauwersmeer broedden dit jaar 616 paren van de oeverzwaluw. Volgens Staatsbosbeheer gaat het voor Nederland om een absoluut record. In totaal telde het natuurgebied 965 broedparen, verdeeld over 5 oevers.

Vossen Het vossenbestand in Friesland groeit elk jaar minstens met 10 procent. Op sommige plaatsen, zoals in Gaasterland en het Lauwersmeergebied, is zelfs sprake van een plaag. Dat stelt Klaas Elzinga (KNJV). In Drenthe neemt het aantal vossen helemaal hand over hand toe. Daar werden afgelopen jaar 1200 exemplaren afgeschoten. In Friesland wordt het aantal afgeschoten vossen geschat op 500. Volgens Hans de Waard (ministerie LNV, directie Natuur) hangt het er nog maar vanaf, vanuit welk standpunt je het bekijkt, of je van een plaag kunt spreken.